

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica I. post trinitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

Mein Sünd mich werden kräncken sehr/
 Mein Gwissen wird mich nagen /
 Denn ihr sind viel wie Sand am Meer /
 Doch wil ich nicht verzagen:
 Gedencn wil ich an deinen Tod /
 Herr JEsu deine Wunden roth/
 Die werden mich erhalten.

Agnoscamus proinde beneficium hoc maximum, in quo tota SS. Trinitas concurrat. Deus Pater Filium suum mittit: Filius crucifigitur & occiditur, & Spiritus S. per ministerium toti orbi id manifestat. Imò tantus fervor adest, ut tota SS. Trinitas certatim quasi de nobis mereri operosa sit.

Naturâ inquinati eramus in sanguine nostro, Ezech. 16. v. 6. & eramus, miseri & miserabiles, & pauperes & cæci & nudi,

Apoc. 3. v. 17. Sed omnes tres personæ SS. Triadis nos respexerunt, & beneficia quasi sua inter nos distribuerunt, ut restitueremur vicissim.

Spiritus S. mundavit nos lavacro aquæ in verbo, Eph. 5. v. 6. ut nulla condemnatio sit in iis, qui in Christo Jesu sunt, Rom. 8. v. 1.

Filius Dei nos sanavit per vulnera sua, Esa. 53. v. 5. & induit vestimentis salutis, & indumento justitiæ operuit, Esa. 61. v. 10.

Deus Pater remunerat aeterno bono, quod nobis Christus, die novissimo daturus est, dicens: Venite benedicti patris mei. Matth. 25. v. 34.

O beatos nos! qui talem Dominum habemus, sit ei laus & gloria in secula seculorum, Amen!

Dominica I. post Trinitatis.

Evangelium Luc. 16. v. 19. -- 31.

EXORDIUM.

DE Absolone refertur, quod Eleganti caesarie decoratus fuerit, quam quotannis semel tondetur curaverit, & quidem ex necessitate, quia gravaverit eum. Ponderavit enim ducentis siclis, pondere regio. Sed quod ipsum coram mundo plurimum ornavit, causa fuit exitii sui. Sedens enim mulo, cum fuisset ingressus mulus, subter condensam quercum & magnam, adhæsit caput ejus. quercui, & illo suspensio, inter cœlum & terram, mulus, cui insederat, pertransivit. Tuliq; Joab tres lanceas in manu sua, & infixit eas in corde Absalom 2. Sam. 14. v. 25. c. 18. v. 9. & seqq.

Hâc in parte Absolon *imago est omnium hominum mundanorum*, qui sperant in incerto divitiarum, sed non in Deo vivo, 1. Tim. 6. v. 17. Quemadmodum enim cri-

spâ suâ caesarie ille superbivit, quam anniverfariè semel duntaxat tondi curavit, non verò spontaneè: sed necessitate ita flagitante, quia aliàs eum gravavit: sic impii divites in eo maximam voluptatem quærunt, si cumulum divitiarum & pecuniæ corradant, & in possessione ejus ad eò tenaces sunt, ut vel toto anno, pauperibus ne crucianum quidem largiantur, nisi necessitatis telum eos urgeat, ut in morbum incidant, vel alio insigni scelere, ejus stimulum in corde sentiunt, urgeantur: tum fortè paucillum in pauperes erogant, persuasi, se conscientiam onere levaturos, & semel apud Deum expiaturus esse, quod per omnem vitam suam deliquerunt, persistunt tamen in iniquitate sua, in id intenti, quomodo decuplo recuperent, quicquid pauperibus fortè legarunt,

F f 3;

ut

ut rectè dixerit B. Lutherus : Sieber Herr S. Marti. / Sie han dich leyden werth. Sie opffern dir ein Pfennig / und stehlen dir ein Pferd.

Ideoque idem ipsis accidit, quod Absoloni, ut cum flava caesarie, iniqui Mammonis, in quercu exitii pendeant, & absumantur à terrore, Psal 73 v. 19.

Exemplum habemus in epulone divite, prælecti Evangelii, quem Deus multis divitiis cumulaverat, propterea quoque cristas sustulit, ut non modò indutus fuerit, purpurâ & bysso : sed & quotidie splendide epulatus. At mendico Lazaro, micæ de mensa cadentes invidit : tandem verò & corpore & animâ Diaboli mancipium factus, abiit in locum tormentorum, ubi ne guttulâ quidem aquæ potiri potuit, quâ linguam suam refrigeraverit.

Nos absq; ulteriori præloquio ad ipsam Evangelium conferemus nos, tractaturi pro instituti ratione, ex eodem :

I. Ἀποστολογίαν sive *notitiam nostri.*

II. Χριστολογίαν, sive *notitiam Christi.*

J. J.

Exegetis.

Non immeritò temporales divitiæ spinis à Servatore nostro comparantur, Luc. 8. v. 14. Sicuti enim illæ quidem pulchrè florent, & non ingratus odorem de se spargunt : at amarus & acerbos fructus ferunt : Sic aurum & argentum jucundum quidem adspectu est, sed fructus inde enascentes, si cor iis apponatur, sunt nil, nisi fel Draconum, & venenum aspidum insanabile, Deut. 32. v. 33.

Id dives epulo reipsâ expertus, qui per abusum divitiarum, in æternum exitium præcipitatus est, ut præsens Evangelium demonstrat.

Nos hinc *notitiam nostri* discere possumus, quando intuemur :

I. *Epulonis luxum*, quem ostentavit

1. *in amictu.* Et si enim homo privatus erat, tamen habitu regio incedebat, & induebatur purpurâ & bysso. Purpura enim olim Regius ornatus fuit, nulli privato licitus. Ideò de summo Pontifice Simone refertur, quod Syriæ Rex Demetrius ei permiserit, ut purpurâ & auro operiretur, quod aliàs ei non licuisset, 1. Macc. 14. v. 43.

Byssus quoque linteum adeò pretiosum fuit, ut ab igne lædi minus potuerit, propterea moris erat, ut corpora Regum defunctorum ipsi involverentur, quando more gentili exurebantur, ne cinis dispergeretur, teste Plinio. Hodie ignotum nobis est, interea tamen hinc constare potest, de luxu hujus viri, qui in ea persuasione fuit, sibi, ut pecuniâ, instructo, omnem corporis cultum licere, juxta tritum illud : Gut macht Muth / Muth bringt Ubersmuth / Ubersmuth thut kein gut. In vestitu ne gloriaris unquam, ait Siracides, cap 11. v. 4. Dominus enim contentibiles reddidit elatos, & destruxit eos, usq; in finem. Sir. 10. vers. 16.

2. *In victu.* Quotidie enim λαμπρῶς φαίνεσθαι, quo ipso indicatur, quod non pro indigentia ederit & biberit, sic enim non peccasset. Pater tuus nunquid non comedit & bibit? Jerem. 22. v. 15. Sed in eo voluptatem & delectationem suam quasiivit, sicut de potentibus ad bibendum vinum, & fortibus ad miscendam ebrietatem dicitur, quod manè consurgant ad ebrietatem sectandam, Esa. 5. v. 11. 12. Sic procul dubio dives hic epulo nihil omisit, quod gaudium & lætitiâ excitare potuerit.

Hinc

Hinc vox Epicureorum: Venite & fruamur bonis quæ sunt, & utamur creaturâ. Sap. 2. v. 6. 9.

Hic velim examines te, mi Christiane! annon in simili luxu quandoque vixeris, & Deum tuum offenderis?

Dives hic gurges, non saltem quinque, sed plurimos fratres in mundo reliquit, qui vestigiis ejus insistentes, epicuream vitam continuant, ubi ille desit.

Quid vulgarius est, quàm vestimentorum luxus? ubi singulis ferè mensibus novus habitus fingitur, nihilquæ decens habetur, nisi ad Gallicum morem formatum. Ut non modò propterea ludibrio simus exoticis nationibus; sed & justam Dei pœnam nobis accersamus, qui ut plurimum gentes illas ad depopulandas regiones immittere solet, quorum ornamenta amulati sunt incolæ ejus. Quod & dilecta nostra patria, superiori bello fatis superque magno cum detrimento experta est, cujus vestigia adhuc hodie visuntur, ubi multi, qui nutriebantur in purpura, amplexati sunt stercora, Thren. 4. v. 5. acceperuntquæ pro suavi odore fœtorem, & pro zona funiculum, & pro crispante crine calvitium, & pro pallio cilicium, Esa. 3. vers. 24.

Fugiamus luxum hunc, & si decenti veste instructi fuerimus, contenti simus, Nihil enim intulimus in hunc mundum: sed & nec auferre quid possumus. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus, 1. Tim. 6. v. 7.

Quid sunt serica & holoserica? Nil nisi textura vermium. Quid schamlotium? Nil nisi pili Camelorum. Quid panni sive pannificia? Nil nisi lana ovium. Quid varia linteamina? Nil nisi linum

& cannabis, ex quibus contextuntur. Quid pretiosa pellicea? Nil nisi exuviæ ferarum. Nonne stultitia est his superbire, in iisque gloriam querere? cum omnia hæc dignitatem nostram minimè æquent? quid bombycina, pili camelorum, lana ovium, lina & ferarum pelles nobis ornamentum conferre possunt! Gloriarè potius, quod te Deus ad imaginem suam condiderit, & per Christum renovaverit, hic optimus ornatus est, in quo gloriari, & dicere possumus: Gaudens gaudebo in Domino, quia induit me vestimentis salutis, Esa. 61. v. 10.

Sic quod *commessationes* attinet, itidem in hac mundi fece nihil familiarius est, quàm quod de Israëlitis dicitur: Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere, Exod. 32. v. 6.

Sic Bacchus & Venus ut plurimum conjuncti sunt, quos comitantur choreæ, & variæ libidines, imprimis noctu, juxta Ovidium:

--Tenebræ minuunt, noxquæ; atra pudorem.

Genuini Christiani videant, ut omnia honestè & secundum ordinem fiant, 1. Cor. 14. vers. ult. sicut enim comedere & bibere non prohibitum est, Eccles. 3. vers. 13. sic & tempus saltandi est, Eccles. 3. vers. 4. verum sine judicio nihil faciendum. Sir. 33. v. 30. nec carnis cura ad desideria, Roman. 13. vers. ult. Secus enim nil nisi væ sequetur, Esa. 5. vers. 1.

II. *Tormentororum locum.* De epulone enim dicitur: Mortuus & sepultus est in inferno. Elevans autem oculos suos cum esset in tormentis &c.

Hic finem & exitum audimus, gurgitis opulenti. Sine dubio sepultura ejus honorificen-

rificentissime instructa fuit, nihilq; eorum
omissum, quæ ad pompam facere potue-
runt. Nec dubitandum, quin & egregio
eloquio & Epitaphio honoratus fuerit. In-
terea tamen anima in inferno & tormentis
fuit, à Diabolis miserè torta & vexata, sicut
in Græco duæ emphaticæ voculæ occur-
runt, (*καὶ σαρξ* & *καὶ ψυχή*) quarum altera,
carnificinam, quæ malefici torqueri solent,
altera dolores parturientis significat; sicut
igitur dolores hi exquisitissimi sunt, sic col-
ligere hinc possumus, in quanto cruciatu
damnati in inferno versentur, qui pœnas
dabunt, interitum æternum, à facie Domi-
ni, & à gloria virtutis ejus, 2. Thess. 1. v. 9.
ἐν ὀδύῃ & πολλοῖς ἰσχυροῖς ἀμαρτημάτων, in co-
gitatione peccatorum suorum timidi, Sap.
4. v. ult.

*Hic proba te, mi Christiane! utrum ex
animo infernum credas, & ejusdem sedulo
recorderis?*

Ab exordio mundi, tam in ecclesia, quàm
extra eandem reperti sunt, qui fidei hunc
articulum non magnoperè curarunt.

Antesignanus horum fuit *Cain*, de quo
Targum Hierosolymitanum memorat,
quod cum fratre Abele collocutus, expressè
dixerit: *Non est seculum aliud, nec merces
bona pro justis, nec pœna pro impiis.*

Eandem cantilenam Epicuri de grege
porci in hunc usque diem personuerunt.
Fabula sunt manes, ait Vates.

Et iterum:

Esse aliquos manes & subterranea regna,
Vix pueri credunt.

Ejusmodi Epicuri etiam inter illos sese of-
ferunt, qui nomine Christiano insigniri
volunt, qui ecclesiæ cœtum relinquunt,
nedum sacrâ cenâ utuntur, quâ fidem
roborare possint. Potius instar porco-

rum in diem viventes, ventrem Deum con-
stituerunt, dicentes: Fortuitò nati sumus,
& post hoc erimus, quasi non fuerimus;
quoniam fumus afflatus est in naribus no-
stris, ex Sap. 2. v. 2. 3.

Hi deteriores Judæis & Turcis sunt, qui
infernum & vitam æternam credunt,
quamvis errores suos immisceant.

Dives epulo, ultra mille sexcentos annos
jam comperit, cui antè fidem adhibere no-
luit, hospitium illud satis capax est; ut simi-
les ejusdem excipiat. Præparata est ab heri
Tophet, funda & dilatata. Habitatio ejus
ignis & ligna multa: flatus Domini, sicut
torrens sulphuris, succendens eam. Esa. 30.
v. ult.

Perpendite modò, in timore Domini, di-
lecti! quanta mutatio Epulonis hujus fa-
cta fuerit?

Hic habitavit in instructissimo Palatio;
Sed post mortem anima ejus, à malis spiri-
tibus abrepta fuit in abyssum infernalem,
ubi damnati, sicut oves in inferno positi
sunt, mors depascit eos, in æternum. Psal.
49. v. 15.

Hic in quotidianis deliciis vixit: Sed post
mortem venit in locum tormentorum, ubi
quotidie quasi excarnificatur, tantisque
cruciatibus subjectus est, qui omnia mun-
di hujus tormenta longissimè superant.
Licet enim in hoc mundo dolores acer-
bissimi sint, finem tamen tandem habent,
nec ultra hominis vitam se extendunt; sed
ibi tormentorum finis non erit: vermis
eorum non morietur, & ignis eorum non
extinguetur, Esa. 66. v. ult. nec habebunt
requiem die ac nocte, Apoc. 14. v. 11.

Hic injurgitavit se flore Liberi, & in ab-
undantia vixit: sed post mortem fame &
siti

fiti torquetur, in stagno, ardente igne & sulphure, Apoc. 21. v. 8.

Hic indutus fuit purpurâ & bysso, sed post mortem sedet in flamma infernali, quâ in æternum amictus erit, Matth. 25. vers. 41.

Hic aures obturavit ad preces Lazari, cui micæ de mensa sua cadentes denegavit: Post mortem pœna talionis sequitur, neque enim guttulam aquæ impetrare potest, quâ linguam suam refrigerare possit.

Hoc qui æquâ animi lance perpendit, meritò exhorrescere debet, æternitas enim sine fine erit.

Leo dicitur aliquando convivium instruxisse, & omnia animalia invitasse, ubi omnes, qui apparuerunt, in antro suo dilaniavit, quod vulpecula animadvertens, introire noluit, causam leoni quærenti, respondit vulpecula:

----- Quia me vestigia terrent
Omnia te adversum spectantia, nulla
retorsum.

Idem spiritualiter & nos faciamus, & quando Diabolus, qui leo rugiens appellatur, 1. Petr. 5. v. 8. nos ad peccata, tanquam convivium invitat, ut cum eo conversationem habeamus: apprimè caveamus, ne seducamur ab eo: qui enim semel in infernum detrusus est, evadere nequit, quoniam consignatus est, Sap. 2. v. 5.

----- Facilis descensus averni est,
Sed revocare gradus, superasque evadere ad auras,
Hic opus, hic labor est.

Identidem proinde recordemur Inferni: *Gebenna enim meminisse, non sinit in gehennam incidere*, juxta Chrysostrum. Nec minus suspiremus cum Ecclesia:

O Christe, Servator bone,
Qui natus es ex virgine,
Averte nobis orcum!
*En du süßer Jesu Christ!
Der du Mensch geboren bist!
Behüt uns für der Hölle.*

III. *Mosis & Prophetarum usum.* Dum enim dives heluo petit, ut Abraham mittat Lazarum in domum Patris sui, ut testetur quinque fratribus suis, ne & ipsi veniant in locum hunc tormentorum; respondet Abraham: Habent Mosen & Prophetas, audiant illos.

Per Mosen & Prophetas, scripta eorum, quæ reliquerunt, intelliguntur. Moses enim & Prophetæ mortui sunt, Joh. 8. v. 52. sed scripta eorum adhuc habemus, quibus benefacimus, attendentes, 2. Petr. 1. v. 19. Scrutamini scripturas, inquit Servator, Joh. 5. vers. 39.

Hic te ipsum in examen voca, utrum Mosen & Prophetas sedulo audiveris?

Eum in finem Moses & Prophetæ, ut & Apostoli & Evangelistæ adhuc hodie publicè prædicantur in ecclesia, ut illi fideliter audiantur, & in corde bono conserventur. Custodi pedem tuum, ingrediens domum Dei, & appropinqua, ut audias, Eccl. 4. v. 17. Ibi enim loquitur Moses, loquuntur Prophetæ, imò Christus ipse, in hunc diem, quando Pastores nihil extrà dicunt, quam ea, quæ Prophetæ locuti sunt, futura esse, & Moses, Act. 26. v. 22. Qui itaque ex Deo est, verbum Dei audit, Joh. 8. v. 51.

Sed idem sæpe hodie accidit, quod Athenis, ubi Stratonicus, in schola sua præter discipulos duos non habebat: Sive, sicut à Poëta Clario unus post alterum se subducebat, cum librum suum lecturus esset, ut præter Platonem nemo remaneret.

Gg Sic

Sic quando Moses & Prophetæ in Ecclesia sonant, de motio fere omnis cessat. Nonnulli plane non veniunt, ut ingrati hospites in Evangelio, Luc. 14, 18. spernentes consilium Dei ad versus semetipfos. Luc. 7, 30.

Nonnulli accedunt quidem, sed somno indulgent, ne audiant Moysen, sicut Eutychem. Act. 20, v. 9.

Alii inter conciones fabulantur, persuadentes sibi, se dudum ad unguem tenere, quod inculcatur, de quibus tamen illud Pauli dici potest, Heb. 5, v. 12.

Alii non discendi, sed calumniandi gratia accedunt, Psal. 41, v. 7. Moses & Prophetæ severiores sunt, quam ut delicatuli audiant, loqui sibi volunt placentia, Esa. 30, v. 10. non quomodo poenitentiam agere, sed vinum bibere debeant. Mich. 2, v. 11.

Hi sunt quinque illi fratres helluonis divitis, qui Moysen & Prophetas susque deque habent, propterea nec evasuri sunt æternum exitum, in revelatione Domini de cælo. 2. Thess. 1, v. 8.

Olim Joatham stetit in vertice montis Garizim, elevataque voce clamavit: Audite me optimates Sichem, ita, ut audiat vos Dominus, Jud. 9, v. 7. Sic & Ecclesiæ ministri vocem suam quasi tubam exaltant, Esa. 58, v. 1. Qui itaque illos audiet, eos Dominus vicissim auditurus est, Esa. 1, 10. Qui proinde Deum in cælo benevolum habere cupit, templum sedulo frequentet, oportet, ubi loquitur ad nos per ministros suos, Luc. 10, 16. ibi habet officinam suam, in qua velut aurifaber sedet, & purgat filios Levi, Mal. 3, 3. Ibi ignem & caminum habet, Esa. 31, v. 9. Ibi ipse præsens, distribuit gratiæ dona, justitiam, & pacem, & gaudium in Spiritu S.

Rom. 14, v. 17. Ibi invenitur cælestis sapientia, desiderabilis, super aurum, & aurum obrizum, Psal. 19, 11. melior margaritis, Prov. 8, 11. Quæ omnia illi amittunt, qui tantum verbum audiunt, non vero faciunt. Deus enim non irridetur. Gal. 6, v. 7.

De Secundo,

TRansibimus nunc ad alteram partem, *ἡ εὐαγγελιστικὴ* sive notitiam Domini nostri Jesu Christi, contemplaturi. Proponeitur ille nobis in Evangelio hoc nostro:

1. *Tanquam æternitatis revelator.* Hanc nobis revelavit in exemplis divitis Epulonis, & pauperis Lazari.

In hoc mundo sunt justi, quibus mala proveniunt, quasi opera egissent impiorum: & sunt impii, quibus talia eveniunt, quasi iustorum facta habeant, Eccles. 8, v. 14.

Lazarus erat vir probus, qui Deum timebat. Sed qualis ejus fortuna? Erat

1. *Egenus*, ad egestatis terminos redactus, jacebat enim ad januam divitis, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis. Idem multos adhuc fratres habet, qui cantilenam hanc canere coguntur, usque in hanc horam, & esurimus, & sitimus, & nudifumus, 1. Cor. 4, v. 11.

2. *Abjectus*, pauper enim ubique jacet, à paupere & hi, quos habuit, separantur, Prov. 19, v. 4. Pauperi dicitur: sede sub scabello pedum meorum, Jac. 2, v. 2. Id evenit Lazaro, & hodie omnibus iis, qui in miseria vivunt. Sir. 13, v. 29.

3. *Ulcerosus*, sive, ut Prophetæ verba mea faciam, à planta pedis usque ad verticem, non erat in eo integrum quiddam, Esa. 1, 6. Veri Christiani etiam ulcera sua habent, qua-

quales sunt hæretici, & filii Belial, qui animas justas iniquis operibus cruciant, 2. Pet. 2, 8. ut multum iis sit, sic habitare cum his, qui oderunt pacem, Psal. 110. v. ult.

Sed *permutatio* facta est *feliciſſima*. Ante carebat proprio domicilio, & jacebat ad januam divitis, instar canis. Sed post mortem in domum Patris cœlestis susceptus, omnium laborum refrigerium impetravit. Joh. 14. v. 2.

Antea nemo erat, qui ejus rationem haberet: at post obitum Angeli animam suscipiunt, imo ipse Abraham verba pro eo facit. Qui enim Deum amicum habet, potest quidem persecutione in mundo premi, sed non derelinquitur, 2. Cor. 4. v. 9. Deus enim amat animam ejus, ut non pereat. Esa. 38. v. 17.

Antea vix tot pannis instructuserat, quibus pudenda contingere valeret. Sed post mortem indutus est veste incorruptibilitatis, 1. Cor. 15. v. 53. & coopertus byſſino splendenti & candido, quæ sunt justificationes Sanctorum, Apoc. 19. v. 8.

Antea fames, obsonium ejus erat, nec poterat potiri micis, quæ de mensa divitis cadebant: Verum post mortem, eum Jesus ad mensam cœlestem perduxit, ubi inebriatus est pinguedine domus ejus. Psal. 36, 9. Esa. 69. v. 31.

Antea doloribus macerabatur, propter ulcera, quibus scatebat: at post obitum dies miseriarum ejus completi sunt, Esa. 60, 20. In loco, ubi non auditur ultra vox fletus, & vox clamoris, Esa. 65. v. 19. sed abundantia gaudiorum, Psal. 16. v. ult.

Ex adverso dives helluo, qui in hoc mundo quotidie splendide & in voluptate vixit, pessimum exitum habuit, & corpore &

anima Diabolo mancipatus est, ubi absque fine torquetur, & morte depascitur, Psal. 49. v. 15.

Custodiamus proinde animam nostram in patientia, æquo animo sustinentes, quæ Deus nobis immittit, quia non condignæ sunt omnes passionēs, Rom. 8. v. 18.

Hinc Ecclesia:

Quamvis hic ægritudo,

Mi perferenda sit:

Ut indies delinquo,

Æternitas venit.

Est plena gaudiis,

Hanc terminandam nunquam,

Dum Christum Jesum cernam,

Expecto cum piis.

Nb ich alhie schon dulde /

Biel Widerwertigkeit:

Wie ich auch wohl verschulde /

Bleibt doch die Seligkeit.

Ist aller Freuden voll /

Dieselb ohn einige Ende /

Dierweil ich Christum kenne /

Mir wiederfahren soll.

II. *Tanquam piorum nomenclator*. Dives Epulo, citra dubium coram mundo in magna autoritate fuit, multi eum laudarunt, & suspexerunt, sed Dominus indignum reputat, quem nomine appellet. Memoria enim impii perit de terra, Job. 18. v. 17. Lazarum vero amicum suum, Christus nomine tenus exprimit. Firmum enim fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc. Cogitavit Dominus, qui sunt ejus. 2. Tim. 2. vers. 19.

De summo Pontifice Aarone memoratur, quod nomina filiorum Israel portaverit in

pectorali, coram Domino in recordationem, Exod. 28. v. 9. 12.

Christus verus Pontifex N. T. est, qui nomina fidelium suorum non modò in pectorali, sed in corde portat, ut nunquam eorum oblivisci possit. Esa. 49. v. 14. seqq.

Tempore Eliæ Prophetæ verè fidelium exiguus erat numerus, ut etiam ipse Prophetæ, se solum superstitem esse, censeret. Sed Deus omnes in libro suo consignaverat, exactè sciens, quot eorum essent, ideò dicit ad Eliam: Reliqui mihi in Israël septem millia omnium, quorum genua non sunt incurvata ante Baal, 1. Reg. 19. v. 18.

Sic adhuc hodie gratia & misericordia est in sanctis ejus, & inspectio in electis ejus, Sap. 3. v. 9. omnes scripti sunt in libro monumenti coram eo, Mal. 3. v. 16. ponit eos, quasi annulum signatorium, Hag. 2. v. ult.

Quid dixit Deus ad Moysen? Te ipsum novi ex nomine, Exod. 33. v. 17. Et Jeremiæ ait: Priusquam te formarem in utero, novi te, Jer. 1. v. 5. Hoc quilibet sibi applicare, nec dubitare debet, licet ab omnibus sit spreus & derelictus, quin Deus se noscat, & nomen suum in cælis scriptum sit, Luc. 10. v. 20.

Ah dilecti! nos sumus genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, 1. Petr. 2. v. 9. tales nos Christus sanguine suo consecravit, ideò ulterius manu sua nos sustentabit, nec portæ inferorum prævaleant adversus nos, Matth. 16. v. 18. Ipse siquidem ait: Oves meæ vocem meam audiunt Joh. 10. v. 27. 29.

III. *Tanquam animarum procurator.* Hic audimus, quod Angelos ableget, ut animam Lazari, quamprimum corpore soluta est, deportent in sinum Abrahamæ.

Duplex solatium, in his verbis continetur, quod omnibus piis altâ mente rependum est.

Lazarus beatam permutationem subiit, quod constat,

1. *Ex angelorum servitio.* Non enim saltem ceu apparitores animæ adstant, sed portant quoque eandem, ut Christus hic meminit. Hoc ingens beneficium est, quo adhuc hodie veri Christiani fruuntur.

Patriarcha Jacobus, patriam repetiturus, videbat duo castra Angelorum, qui ipsi præsidio erant, ne læderetur à fratre Esau, Gen. 32. v. 1. 2.

Quid aliud pii Christiani faciunt, quando placidè in Domino moriuntur, quàm quod iter suscipiant in patriam cœlestem, quod & feliciter absolvere possunt, quia Angelos custodes habent, qui castra metuntur circa illos. Psalm. 34. v. 8. Hebr. 1. v. ult.

De impiorum anima dicit Abigail, quod rotabitur, quasi in impetu & circulo fundæ, 1. Sam. 25. v. 29.

At pii Christiani hoc solatio gaudeant, quòd post mortem animæ suæ ab angelis exceptæ, placidè *portandæ* sint, sicut mater infantem in ulnis gerit, ne incommodo afficiatur. Marc. 10. v. 13.

Mardochai magno honori fuit, quando Ahasverus eum equitare fecit in equo suo, & coram eo clamare: Sic fiet viro, quem Rex volet honorare, Esther 6. v. 11.

Sed multò honorificentius est, quod Angeli piorum animas corporibus exutas, portant in domum æternitatis, ubi communionem habent cum patre & filio. 1. Joh. 1. vers. 3.

2. *Ex dulci hospitio.* Lata enim ab Angelis est, in sinum Abrahamæ.

Sinus Abrahamæ, nihil aliud est, quam vita æterna, Joh. 3. v. 16. regnum Dei, Matth. 6. v. 73. Cœlestis Hierusalem, Apoc. 21. v. 2. Paradisus, in quem Iatro ante descensum Christi ad inferos adsumtus est, Luc. 23. 43.

Vocatur autem *sinus*, & quidem *sinus Abrahamæ*:

1. *Ratione securitatis.* Quando matercula infantem in sinu habet, facile à periculo immunis est.

Multo securiori quiete fruuntur beatorum animæ, in sinu Abrahamæ.

Matri illi, in sinu filiolus in sinu exspiravit, 2. Reg. 4. v. 20.

Simson in Delilæ sinu recubuit, sed hoc ipso Philistinis proditus est, Jud. 4. v. 20.

Huic periculo in sinu Abrahamæ requiescentes subiecti non sunt, ibi enim mors non amplius erit, Apoc. 21. 4. nec ullus hostis eo irrumperere poterit, sedebimus enim ibi in habitatione pacis. Esa. 32. v. 18.

Portus marinus, in quem naves exantlata tempestate appellunt, etiam sinus appellatur: Sic pii, quando beate in Domino obunt, perveniunt in portum securitatis &

quietis, & ovantes dicere possunt: Bonum certamen certavi, 2. Tim. 4. v. 7. 8.

2. *Ratione jucunditatis.* Quando puerulus currendo defessus est, vel infirmius se habet à matre in sinu reponitur, & post absterfas lacrymas voluptate afficitur.

Sic & animæ iustorum in sinu Abrahamæ requiem & refectionem invenient. Dominus enim consolabitur eos, velut mater, Esa. 66. v. 13. & absterget omnem lacrymam ab oculis eorum, Apoc. 7. 17.

3. *Ratione felicitatis.* Patriarchæ Abrahamo promissio Messiæ facta fuit, huic fidem adhibuit, & imputatum ei est ad justitiam, Gen. 15, 6.

Quicumque itaque Christum vera fide apprehendit, sicut Abraham, venit in sinum eius, h. e. in eandem gloriam & gaudium, in quo Abraham vivit, ideo dicitur in numero multitudinis, ἐν τοῖς κλίποις, quia sinus hic non modo pro Abrahamo: sed & omnibus iis paratus est, qui aliquando recumbent cum Abraham in regno cœlorum, Mat. 8, 11.

Transferat nos Deus in sinum hunc, per filium suum Jesum, & redemptorem nostrum, Amen.

* *

Dominica II. post Trinitatis.

Evangelium Luc. 14. v. 16. -- 24.

EXORDIUM.

Postquam supremum Numen Israelitas ex Ægypto in desertum Arabicum duxerat, iisque panis deesset, pluebat Dominus panes de cœlo, qui vocabantur Manna, & panis Angelorum. Illi autem hujus cibi peritæsi dicebant Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis & in mentem nobis veniunt cucumeres & pepones,

porrique & cepe, & allia, & anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt oculi nostri, nisi Man. Propterea quoque prostrati sunt in deserto, ut nemo, nisi Josua & Caleb, Palestinam ingressus fuerit, Exod. 16. Nū. 11, 4.

Hæc Historia satis congrue ad hodiernum Evangelium applicari potest.

1. *Ratione suavisimæ cibationis,* qua Deus

G g 3 po-